

ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 2011**ΜΑΘΗΜΑ:** ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ**ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:** 09/ 06/ 2011**ΒΑΘΜΟΣ:****ΤΑΞΗ:** Β΄**ΔΙΑΡΚΕΙΑ:** 2 ΩΡΕΣ (8:00 – 10:00)**ΣΕΛΙΔΕΣ:** 8**ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:** **ΤΜΗΜΑ:** **ΑΡ :**

Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από οκτώ (8) σελίδες και περιλαμβάνει τρία (3) μέρη.
Να απαντήσετε σε **όλα** τα μέρη και σε **όλα** τα ερωτήματα.

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΓΛΩΣΣΑ**(ΜΟΝΑΔΕΣ 6)**

Ποιοι άνθρωποι απ' αυτούς που μας τριγουρίζουν είναι **δραστήριοι**, αισιόδοξοι, ζωντανοί; -Εκείνοι που βρήκαν το δρόμο τους, δηλαδή εκείνοι που πέτυχαν να δώσουν στην κοινωνική και επαγγελματική τους ζωή περιεχόμενο σύμφωνα με τον εσωτερικό τους κόσμο: με τις επιθυμίες, τις προσδοκίες, τις φιλοδοξίες τους. Τους βλέπεις να τσακίζονται στη δουλειά όλη την ημέρα, να περιορίζουν στο ελάχιστο τον ύπνο, την ανάπαυση, την ψυχαγωγία τους και όμως ποτέ να μη δυσανασχετούν, να μην καταπονούνται, να μην αποθαρρύνονται **από τα εμπόδια** ή να **απελπίζονται** από τις μικροαποτυχίες αλλά να έχουν πάντα το χαμόγελο στα χείλη, τη χαρά και την πίστη στην καρδιά, έτοιμοι κάθε φορά που δυσκολεύεται η πορεία τους από κάποιαν ατυχία, να ξαναρχίσουν το έργο τους με κέφι, με ενθουσιασμό, με αυτοπεποίθηση. Απορείς πού βρίσκουν οι άνθρωποι αυτοί τα αποθέματα της δραστηριότητας και ιδίως τα κεφάλαια της αισιοδοξίας, που ξοδεύονται χωρίς να λιγοστεύουν. Και θαυμάζεις την ευθυμία, τη φρεσκάδα, τα νιάτα τους – ακόμα και σε προχωρημένη ηλικία.

Το **μυστικό** τους (χάρισμα ακριβό και αναντικατάστατο) είναι η εσωτερική τους αρμονία. Λέγουν και **πράττουν** εκείνο που έχουν μέσα στην ψυχή τους, μικρό ή μεγάλο αδιάφορο. Δε **φορούν** μάσκα, δεν υποκρίνονται, δε λένε άλλα **λόγια** απ' αυτά που πιστεύουν, ούτε κάνουν εκείνα που μέσα τους **αποστρέφονται** ή αντιπαθούν. Μαραγκοί είναι; Την αγαπούν την τέχνη τους και την ασκούν με όρεξη. Παπάδες είναι; Πιστεύουν στο λειτούργημά τους και το υπηρετούν με ευχαρίστηση. Γιατροί είναι; Τους **εμπνέει** η εργασία τους, την προσέχουν, τη χαίρονται. Πολιτικοί είναι; Βρίσκονται στην παράταξη που μάχεται για τα ίδια ιδανικά, μιλούν την ίδια γλώσσα με τους **συμπολεμιστές** τους και για τούτο είναι πάντα έτοιμοι για κόπους και θυσίες. Πώς να λυγίσουν, πώς να φθαρούν, πώς να γεράσουν τέτοιοι άνθρωποι;

Ευάγγελος Παπανούτσος «Πρακτική Φιλοσοφία» - Διασκευή**ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:**

1. Με βάση το πιο πάνω απόσπασμα να γράψετε **τέσσερα (4)** χαρακτηριστικά γνωρίσματα των ανθρώπων που πέτυχαν στην κοινωνική και επαγγελματική τους ζωή. **(μον. 1)**

.....

.....

.....

.....

2.α) Να γράψετε **έναν πλαγιότιτλο για καθεμιά από τις δύο παραγράφους** του κειμένου. (μον. 0.5)

.....
.....

β) Να γράψετε τη **θεματική πρόταση** της **δεύτερης παραγράφου**. (μον. 0.5)

.....
.....

3. Να αναγνωρίσετε **συντακτικά** τους υπογραμμισμένους όρους του κειμένου: (όπου υπάρχει αντικείμενο, να διευκρινιστεί το είδος του) (μον. 1)

(α) δραστήριοι:

(β) το μυστικό:

(γ) λόγια:

(δ) από τα εμπόδια:

4. Να μεταφέρετε τα πιο κάτω ρήματα στο **χρόνο** και στο **πρόσωπο** που δίνεται στην **παρένθεση**. (μον. 1)

(α) αποστρέφονται (Στιγμιαίος Μέλλοντας, β' πληθ.):

(β) φορούν (Αόριστος, β' πληθ.):

(γ) εμπνέει (Παρατατικός, β' ενικού):

(δ) πράττουν (Παρακείμενος, α' πληθ.):

5. Να εντοπίσετε και να γράψετε το **α' και β' συνθετικό** των πιο κάτω σύνθετων λέξεων. (μον. 1)

Σύνθετη λέξη	α' συνθετικό	β' συνθετικό
απελπίζονται		
συμπολεμιστές		

6. Να γράψετε τα **παραθετικά (συγκριτικός – απόλυτος υπερθετικός)** των πιο κάτω επιθέτων χρησιμοποιώντας το **μονολεκτικό τύπο**. (μον. 1)

Θετικός βαθμός	Συγκριτικός βαθμός	Απόλυτος υπερθετικός βαθμός
μεγάλος		
ταχύς		

ΚΕΙΜΕΝΟ 1: «Για ένα παιδί που κοιμάται», Δήμητρας Χριστοδούλου

Νύχτα. Η κίνηση αραιή στη λεωφόρο.
 Μεξ στο κλειστό, το φωτισμένο εργοστάσιο,
 Οι μηχανές, αποσταμένες μα άγρυπνες,
 Επιβλέπουν σαν άκακοι γίγαντες
 Τον ύπνο του μικρού. Στριμωγμένος
 Κοντά στη σκάρα του ατμού,
 Με του αδελφού του το παλτό σκεπασμένος
 Ξεκουράζεται.

Όλη τη μέρα δουλεύει στα φανάρια
 Σκουπίζει τζάμια βιαστικά με το κόκκινο.
 Εισπράττει κέρματα ή την εύλογη αγανάκτηση.
 Περιμένει το επόμενο φανάρι.
 Τίμια κερδίζει έτσι το ψωμί
 Και το μερίδιο του νυχτοφύλακα,
 Που τον αφήνει να κοιμάται εκεί μέσα.

Τα χιονισμένα βουνά της πατρίδας του,
 Τα χέρια της μάνας του που τύλιγαν γύρω του
 Γυναικείο μαντίλι για το κρύο,
 Το δάσκαλο που πληρωνότανε με γάλα
 Μόλις θυμάται.
 Θυμάται κάτι ελληνικά από το στόμα του,
 Που τώρα εδώ ακούγονται αλλιώτικα.
 Όχι σαν βότσαλα γυαλιστερά μεγάλης θάλασσας,
 Όχι σαν ποδοβολητό του αλόγου
 Ενός ανίκητου στρατηλάτη,
 Αλλά να, σαν τα κέρματα στην τσέπη,

Σαν το φτύσιμο στο βλέμμα του πελάτη.
 Καμιά φορά πιο εγκάρδια
 Σαν τούτο δω το βουητό της σκάρας,
 Που όλο ανεβάζει το θερμό ατμό.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Αφού μελετήσετε το πιο πάνω ποίημα, **να περιγράψετε και να σχολιάσετε** τις συνθήκες εργασίας και διαβίωσης του μικρού παιδιού **κατά τη διάρκεια της μέρας και της νύχτας.** (μον. 1.5)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΚΕΙΜΕΝΟ 2: «Γιατί;», Γιάννη Μαγκλή

Ο νέος στρατιώτης ακούμπησε πάνω στο βράχο το ντουφέκι και το κράνος, άνοιξε τα χέρια πλατιά να ξεμουδιάσει το απανωκόρμι, ανάσανε βαθιά κάνα δυο φορές και βιαστικός βάλθηκε να κατηφορίζει την πλαγιά, να φτάξει πιο γρήγορα στη ρεματιά που από χτες είχε σημάνει μια φλεβίτσα γάργαρα, πεντακάθαρο νερό. Ήτανε δροσιά κάτω εκεί και το βρεμένο χορτάρι μύριζε όμορφα. Ο νέος στρατιώτης έσκυψε πάνω από την ξεχειλισμένη γουρνίτσα κι ήπιε άφθονο το κρύο νεράκι. Η φλόγα έσβησε από τα σωθικά του.

«Αχ, τι δροσιά...», είπε. Έσκυψε πάλι, χούφτιασε το νερό και το ‘χυσε στο πρόσωπο κι απάνω στο κεφάλι. Δροσίστηκε, καθαρίστηκε, μέρεψε. Έγινε άλλος άνθρωπος. Σήκωσε ψηλά το κεφάλι, κοίταξε τον ουρανό και μίλησε χαρούμενα:

- Θε μου, όμορφη ‘ναι η ζωή του ανθρώπου. Κάνε με το καλό να τελέψει γρήγορα ο πόλεμος, να γυρίσω πίσω στο σπίτι κοντά στη γριά μανούλα που με καρτερά και κοντά στ’ αδέρφια μου.

Τέλεψε το λόγο, χάιδεψε ακόμα με το χέρι, με το πρόσωπο το δροσερό νεράκι. Σηκώθηκε να φύγει. Άξαφνα άκουσε πλάι του περπατηξιά, εκεί, από την άλλη μεριά της ανηφόρας, κι έστριψε απότομα το κεφάλι να δει.

Ένας άλλος στρατιώτης, οχτρός, κατέβαινε και τούτος ξέγνοιαστος και ξαρμάτωτος, να πει από τη γουρνίτσα, να δροσιστεί και, με τον τρόπο τούτο, να ευχαριστήσει το Θεό, που τον προστάτεψε και τον φύλαξε και τη μέρα τούτη. ...

Όμως ο άλλος πια δεν άκουγε· μηδ’ ένιωθε. Η ψυχή του είχε πετάξει και το τυραγνισμένο κορμί άρχισε να σκεβρώνει. Το σκοτάδι πύκνωσε πióτερο και σκέπασε τους δυο ανθρώπους: φονιά και θύμα, που στέκονταν πλάι πλάι και που ο ένας απαλοχάιδευε το χέρι του άλλου και του μουρμούριζε λόγια αγάπης και πόνου, σα να ‘τανε φίλοι παλιοί, σα να ‘τανε αδέρφια. Λόγια αγάπης που ο άλλος πια δεν άκουγε.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

1. Ο συγγραφέας παρουσιάζει τους δύο πρωταγωνιστές – στρατιώτες να έχουν πολλές ομοιότητες.

Να δώσετε **τέσσερις (4) ομοιότητες** ανάμεσα στους δύο στρατιώτες και **να τις σχολιάσετε.** (μον.1)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Ο ένας στρατιώτης σκοτώνει και ο άλλος σκοτώνεται. Ποιος είναι **το τραγικό πρόσωπο** και **γιατί;** (μον. 1)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΚΕΙΜΕΝΟ 3: «Στα καμένα», Μιχάλη Γκανά

Έλα να πάμε στα καμένα,
στον Υμηττό και στην Αυλώνα,
πουλιά και πεύκα συλλογίσου
ενός καμένου παραδείσου,
δέντρα που ήτανε φαντάσου
και στη σκιά τους ξεκουράσου.

Έλα και πάρε με μαζί σου
στην κυριακάτικη εκδρομή σου,
βγάλε με στο χλωρό κορμί σου,
στις εκβολές του παραδείσου.

Έλα να πάμε στα καμένα,
δε μας χωράει πια το σπίτι,
έρχονται δύσκολες ημέρες
μουτζουρωμένες σαν Δευτέρες,
έρχονται φλόγες απ' τα δάση
και μια φωτιά να μας δικάσει,
μέσα στο πύρινό της χνότο,
από τον έσχατο ως τον πρώτο.

Έλα να βγούμε απ' το σπίτι
ξανά σε δρόμους και πλατείες,
πάρε και τα παιδιά μαζί σου
εδώ, στο χείλος της αβύσσου,
κι άφησε μόνη στο τραπέζι
την τηλεόραση να παίζει,
να δείχνει έγχρωμο τον πόνο
δίπλα σ' ένα φιλέτο τόνο,
να δείχνει φονικά και φλόγες,
τσόντες, πολιτικούς και ρώγες,
ενώ εμείς θα 'χουμε φτάσει
στο σταυροδρόμι του εξήντα
με τα παιδάκια μας στον ώμο,
για να μας δείχνουνε το δρόμο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Το ποίημα περιέχει μια σειρά από προτροπές. Να **γράψετε δύο** από αυτές και να **εξηγήσετε τη σημασία τους**. (μον. 1.5)

.....

.....

.....

.....

.....

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ:

«Ο αφέντης Μπατίστας και τ' άλλα», Κώστα Μόντη

Και μας έλεγε για τα κρεμαστά μουστάκια του αφέντη, το μαύρο του ρούσικο σκούφο, το βελουδένιο του ζιμπούνι με τη χοντρή χρυσή καδένα. Λιγιστές, κοφτές, βαρείες οι κουβέντες του σαν από μολύβι που πέφτει και βουλιάζει στο νερό. ... Αραιά και πού ερχόταν ο φίλος του ο Μπενετούτσι απ' τη Σκάλα. Ήταν ο μοναδικός του φίλος, ένας απηλός λιγνός γέρος με ξεθωριασμένα γαλανά μάτια που, αντίθετα με τον αφέντη, γελούσε με το παραμικρό. ...

Ο Μπατίστας έφερε μια δερμάτινη σακκούλα σπλακωμένη με γραμμάτια. Τάβγανε ένα – ένα, έμπηγε το χέρι και τάβγανε σα να 'ταν καρύδια.

- Γιαννής Νικόλα.
- Ναι, αφέντη μου.
- Μπορείς να πληρώσης σε δυο βδομάδες;
- Αφέντη μου, ξέρεις...
- Όχι πολλές κουβέντες. Θ' απαντάτε μ' ένα ναι ή ένα όχι.
- Όχι, αφέντη μου.
- Εν τάξει. Δεν μπορώ να περιμένω. Πάρ' το πίσω το γραμμάτιό σου!

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Αφού διαβάσετε το πιο πάνω απόσπασμα, να απαντήσετε στα ερωτήματα:

Οι περισσότερες διηγήσεις της γιαγιάς του αφηγητή αναφέρονται στη μορφή του Μπατίστα.

Να περιγράψετε και να σχολιάσετε:

(α) τη μορφή

(β) το χαρακτήρα του.

(μον. 1)

.....

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Νοείται ότι στην αξιολόγηση του γραπτού λαμβάνεται υπόψη και η ορθογραφία.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΟΙ ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΕΣ:

.....

Αριστείδου Άρτεμις

Παμπόρη Χαρίκλεια

ΓΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΧΡΗΣΗ - Τσίρειο γυμνάσιο